

War Tax frimærker fra det British Imperium

Af Svend Bek-Pedersen -
Svend@bek-pedersen.dk

Den første verdenskrig startede med drabet på ærkehertug Franz Ferdinand i Sarajevo den 28. juni 1914 og varede til våbenstilstanden blev underskrevet i Versailles den 11. november kl. 11, 1918. Den endelige fredsaftale blev dog først underskrevet i juni 1919. Det blev en lang og i tab af soldaterliv ufattelig dyr krig, men også økonomisk var den uhyre kostbar.

De engelske kolonier og dominions hjalp England med soldater, varer og penge i et omfang, der anstrengte deres egen økonomi. De så sig omkring for at finde muligheder for at afhjælpe dette, og de fleste af dem fik øje på brevportoen. 27 af dem gav sig til at udstede War Tax frimærker, som skulle bruges som

tillægstakst, andre nøjedes med at forhøje portoen. Dette var langt fra nogen ny opfindelse.

Allerede under Napoleonskri-

gene, før frimærket blev opfundet, brugte England portoen til at skaffe ekstra finansiering og Spanien udstedte 1. januar 1874

Typiske WAR TAX mærker

Anbefalet brev fra British Honduras til London frankeret med 8 cents for porto og registrering plus 1 cent War tax. Mærkerne er med bølgeliniet overtryk

et frimærke med teksten „Impuesto de Guerra“. Det skulle bruges på indlandsbreve og breve til de spanske kolonier. Det blev det brugt til indtil 4. februar 1879, men historien gentog sig i 1897 under den spansk-amerikanske krig.

Det første land, der udstedte overtrykte War Tax frimærker, var Canada, der den 12. februar 1915 udsendte 3 mærker. Det var nu en fejltagelse, for de var beregnet til at være afgiftsmærker for noget helt andet, men blev solgt på posthusene. Et par postmestre havde ikke helt forstået dette, og solgte dem til postal brug. Dette blev hurtigt standset, men skaden var sket, omend i mindre omfang, og de er katalogiseret i frimærke katalogerne (St.G. 225-227). Den 15. april kom så de første af en række specielt trykte frimærker, hvor beløb og War Tax indgik i designet. Canada var i øvrigt det eneste land, der trykte specielle frimærker til formålet. De andre nøjedes med at overtrykke gamle restoplæg eller i nogle tilfælde ligefrem trykke nye mærker og så efterfølgende overtrykke dem. Det sidste land til at udgive War Tax mærker var Ceylon. Det ske-

te den 18. november 1918, - efter våbenhvilen var trådt i kraft. Canada udgav i øvrigt en lang række trykte afgiftsmærker til bl.a. vin, tobak, tændstikker og meget andet. De dukker somme tider op blandt filatelistisk materiale, men er altså kun afgiftsmærker.

Af de 27 lande, der udgav specielle frimærker, lå de 17 i Vestindien. Blandt dem, der nøjedes med at forhøje portoen, var blandt andet Australien, Nyasaland og Rhodesia. Hvor meget den ekstra porto var, varierede meget fra land til land og efter forsendelsens art, men svingede mellem ½d -3d eller ditto cents. Der var også store forskelle med hensyn til hvilke forsendelser, der skulle have ekstra porto.

I de fleste af landene, om ikke i alle, skulle breve til andre kolonier eller til England ekstra frankeres med war tax mærker, men der kunne også være tale om indlandsbreve, og eventuelt breve til USA, postkort og pakker. Meget få lande krævede det på post til andre lande end dem i Imperiet og USA. Post til soldater var normalt undtaget.

I øvrigt glemte de fleste af landene at sænke portoen igen, da

krigen var forbi. De slettede kun navnet war tax.

Hvordan mærkerne skulle bruges varierede meget, og de regler, der var i de enkelte lande, blev rask væk overtrådt. Man kan finde dem brugt som almindelig porto, så brevet kun er frankeret med War Tax mærker, men man kan også finde, at afgiften er betalt med almindelige frimærker.

Følgende lande udgav War Tax mærker:

Datoen er den dag War Tax mærker blev taget i brug i det pågældende land. Mange mærker kom i flere oplag, og nye værdier blev efterhånden overtrykt..

- Canada: 12 feb. 1915
- New Zealand: feb. 1915
- Fiji: 1. Dec 1915
- Jamaica: 1. Apr. 1916
- Grenada: 1. Jun. 1916
- St. Luci: 1. Jun. 1916
- St. Vincent: jun. 1916
- British Honduras: 23 aug.1916
- St. Helena: sep. 1916
- Antigua: sep. 1916
- Dominica: sep.1916
- Br. Virgin Islands: 20. okt. 1916
- St.Kitts-Nevis: okt.1916
- Turks and Caicos Isl.: 3. Jan. 1917
- Cayman Islands: 26. Feb. 1917

Brev fra Gold Coast til England franekret med 1 penny plus 1 penny war tax - korrekt frankering. Et W.T.Wilson brev

Trinidad and Tobago: 2. Apr. 1917

Montserrat: 8. Okt. 1917

Barbados: 10. Okt. 1917

Malta: 14. Dec. 1917

British Guiana: 4. Jan 1918

Bahamas: 21. feb. 1918

Gibraltar: 15. Apr. 1918

Bermuda: 4. Maj 1918

Gold Coast: 17. jun. 1918

Gilbet and Ellis Isl.: Jun. 1918

Falkland Islands: 22. okt 1918

Ceylon: 18. Nov. 1918.

Hvornår kravet om, at war tax mærker skulle eller kunne bruges, varierede fra land til land, men det var i almindelighed lovligt at bruge War Tax frimærker som porto i lang tid efter, at krigen var ophørt, og man træffer breve frankeret med dem til ind i 40'erne og også enkelte derefter. ½d mærket fra Trinidad og Tobago for eksempel blev ikke ugyldiggjort før 31. august 1939 og mærkerne fra Falklands øerne ikke før 30. september 1951.

Fra første færd havde de frimærkesamlernes fulde interesse, hvilket de overlevende breve ofte bærer tydeligt præg af. Der var enkelte samlere som W.T. Wilson, Birmingham, Sheriff of Southampton og flere, der sendte kuverter ud til de fjerne egne for at få dem frankeret. De brugte pæne kuverter, og på nogle af dem sidder stempler, som næsten ellers ikke kendes. I England tager man ofte let på denne filatelistiske brug med begrundelsen - det gik jo trods alt til et godt formål.

De fleste lande fik deres mærker overtrykt hos De la Rue i

London, men en del fik det gjort på lokale trykkerier. Især på de sidste findes der mange uregelmæssigheder så som dobbelt-, fejlplaceret- eller omvendt overtryk. Den slags skal man være forsigtig med at købe, især hvis de er dyre, for mange af dem er ikke helt ægte. Der er mange historier om typografer, der efterkom frimærkehandlers specielle ønsker. Tidligt under krigen fik British Honduras trykt en sending 1, 2 og 5 cent mærker i London. Af frygt for, at sendingen skulle falde i fjendens magt undervejs fik man dem trykt med et bølgelinje overtryk, lige som bundtrykket på de danske kvadrater. Et cent mærket blev senere lokalt overstemplet med WAR. Mærkerne kom sikkert frem, men at den slags kunne gå galt, så man i Britisk Somalia under anden verdenskrig. Her erobrede Italienerne tidligt i krigen landet, men blev ret hurtigt fordrevet igen. Det viste sig de havde taget frimærkebeholdningen med sig. Værdierne blev kendt ugyldige, og man fik trykt nogle nye, hvor man drejede Georg VI's hoved ligeud i stedet for til højre som på de gamle. De erobrede overtryksmærker dukkede hurtigt op på markedet i Aden. Var de stemplet, var det ofte med falske stempler, tit Berbera 15. august 1938. Der blev i nogle kolonier udgivet velgørehedsmærker, med det formål at samle ind til Røde Kors. Disse må ikke forveksles med War Tax mærker.

Hvordan brugte landene så

indtægterne fra disse frimærker. Ja, i almindelighed gik de til at udruste de kontingenter af soldater, de sendte i krig og til andre direkte krigsomkostninger, men der kunne også være mange andre ting, der blev tilgodeset. Bermuda brugte dem til at dække de tabte turistindtægter, da USA gik ind i krigen. Jamaica brugte dem til blandt andet at opbølge økonomien, efter en orkan havde ødelagt de fleste bananplantager på øen. Turk og Caicos øerne til at dække tabet på grund af manglende eksportindtægter fra især salteksporten til Middelhavslandene, og British Guiana til at dække tabene som følge af den Britiske embargo på deres romeksport.

De fleste af landene glemte iøvrigt at sænke portoen igen efter krigen.

Samler man på War Tax mærker kan man få man et interessant indblik i geografi og historie. Det er ret nemt at finde mærkerne, og de er som helhed ikke dyre. Det er lidt sværere at få fat i forsendelser, men ikke umuligt. I kataloger, især "Stanley Gibbon Commonwealth and Empire Stamps" er mærkerne udmærket beskrevet. "War Tax Stamps of the British Empire First World War" The West Indies af John G.M. Davis (2009) er en guldgrube af oplysninger, men drejer sig desværre kun om de vestindiske.

Stamps Bazaar

Køb & salg af frimærker

Over 10.000 varer online; hovedsageligt fra Danmark, Færøerne, Grønland, Dansk Vestindien & Island. Stort udvalg af tilbehør

WWW.STAMPSBAZAAR.DK - Mobil: 2629 8046 - Email: stampsbazaar@gmail.com